

ARADI KÖZLÖNY

Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF 1885
1897—1932.

1935 Csütörtök, 1935. február 7.
30. szám.

ÖREGEK

Írta: ÉBER ANTAL

A magyar közgazdasági élet kitünő vezérégyénisége, ÉBER Antal, korunk egyik legérdekesebb szociál-problémáját világítja meg alábbi cikkében:

Ha csak könnyű feladatok várnának megoldást legközelebbi jövőnkben, vagy ha tengeri kimagasló politikai és gazdasági tehetség állna rendelkezésünkre ezeknek a feladatoknak a megoldásánál, akkor megértenők, hogy egyesek olyan illogikus ismérveket is kezdenek emlegetni a hivatottak kiszemelésénél, mint amilyen az illetők életkora. A fiatal generáció jogait hangoztatják az állam vezetésére, az „öreg” mellőzését követelik a „reformkorszak” felhajtása érdekében.

Az ifjúság valóban jelent oly tulajdonságokat és képességeket, amelyek — államférfiúi tulajdonságokkal és képességekkel párosulva — fűdvére válnak annak a közügynek, amelynek szolgálatába állítottak. Anglia bizonyosan csak nyert a múlt század elején azért, hogy Sir Robert Peel személyében olyan államférfiú került a felszínre, aki már 22 éves korában hadügyi államtitkár, 24 éves korában az ir ügyek minisztere, 30 éves korában nem kisebb embereknek, mint Huskisson és Ricardo választása alapján a Bullion-bizottság elnöke. És Magyarország is nagy haszna volt abból, hogy Wekerle Sándor 39 éves korában vette át Tisza Kálmán alatt, a legnehezebb időkben, a pénzügyminisztérium vezetését és ismételt hosszú pénzügyministersége alatt felépítette ebben a legfontosabb kormányzati ágban azokat a nagyszerű hagyományokat, amelyek értéke és ereje még ma is kihat az ország nagy előnyére.

De viszont, ha a múlt század reformkorszakának felújítására hívjuk fel a politikai élet ifjúságát és csakis ifjúságát, akkor talán mégis kár volna elfelejteni, hogy a reformkorszak bölcsse, Deák Ferenc, 64 éves korában adhatta át nemzetének és királynak halhatatlan művét, a magyar-osztrák kiegyezést. És a reformkor másik óriása, Széchenyi István, 67 éves volt akkor, amikor ragyogó hazafiasságának utolsó fellobbanásával megírta és közzétette a „Blick“-et, a Bach „Rückblick“-ének mesteri cáfolatát, amely a „legnagyobb magyar” halálát, de a magyar hajnalhasadás siettetését jelentette. És annak a gyönyörű korszaknak eszményi alakja, Eötvös József 55 éves korában teremtette meg a magyar törvénytár egyik legnagyobb becsű alkotását, a népoktatási törvényt.

Általában azt mondhatjuk, hogy az „öreg” szemben megnyilvánuló ez a bizalmatlanság alig támasztható alá azokkal a tapasztalatokkal, amelyeket az emberiség idősebb államférfiak tevékenysége során a múlt században és a legutóbbi időkben szerzett. Thiers 74 éves volt, amikor az 1870—71. évi porosz-francia háború végével Franciaországot rettenetes zűrzavar közepette az idegen megszállás alól felszabadította és az országot páratlan gyorsasággal helyreállította. Clemenceau pedig 76—78. évében irányította csodálatos eréllyel és minden nehézséget, sőt

Rövidesen átreformálják a szovjetunió „alkotmányát”

Fenyegető hangok Németország ellen a londoni „Légi-Locarno” miatt — Az angol sajtó a szovjet kulissza-mögötti szerepéről

Németország mindenre hajlandó, ha elismerik katonai egyenjogúságát

Gentből jelentik: Népszövetségi körökben határozottan meglepedéssel és örömmel vették tudomásul a londoni megegyezést. Gentben úgy vélik, hogy Németországnak a Népszövetségbe való visszatérése nem ütközik most már akadályokba. Németország 1933. október 14-én jelentette be kilépését a Népszövetségből és ez csak két év múlva, tehát 1935. október 14-én válik véglegessé, addig pedig elég idő áll rendelkezésre arra, hogy a Németországgal fennálló nehézségeket áthidalhassák.

Londoni jelentés arról számol be, hogy az új békekonferencia, amelyen a nagyhatalmak hozzá akarnak fogni Európa újépítéséhez, előreláthatólag Brüsszelben ül össze.

A Star értesülése szerint a légvédelmi egyezményben érdekelt öt hatalom állásfoglalásának ismertté válása után az angol kormány azonnal megteszi az intézkedéseket a londoni megállapodásban tervbevett konferencia összehívására.

Egy kis presszió

Angol politikai körökben nagy érdeklődéssel várják az olasz, belga és főleg a német kormány választát arra a felszólításra, amelyet a londoni egyezményekhez való csatlakozás tekintetében az angol és a francia kormány hozzájuk intézett. Ugy az egyes londoni, mint a külföldi nagy lapokban ma olvan hírek jelentek meg, amelyek arról szólnak, hogy

abban az esetben, ha Németország nem csatlakozna a légi egyezményhez, akkor a légifegyverkezéssel szülő paktumot olyan megállapodássá alakítanák át, amelynek ele kimondottan Németország ellen irányulna.

minden igazságérzetet is áttörő makacssággal a háború utolsó időszakának hadműveleteit, majd a Páris melletti békéket, amelyek szenvedő áldozatai között — sajnos — elsősorban foglalunk helyet.

Gladstone, a „nagy öreg ember” 77 éves korában lett harmadszor, 83 éves korában pedig negyedszer Anglia miniszterelnöke (pedig azokban az időkben is, Angliában is voltak fiatal emberek), Lord Beaconsfield (Disraeli) 72 éves volt, amikor az angol imperializmus külső betetőzéseül Viktória királynőt India császárnőjévé koronázta és MacDonald 65 éves korában alakította meg azt a nemzeti kormányt, amelynek érdeme a mai angol prosperitás megteremtése. Még érdekesebb, hogy akkor, amikor a szociális kérdésekben való haladást az ifjúság kiváltságául szeretnék minősíteni, elfelejtkeznek arról, hogy Bismarck

Jól informált politikai körök és a déli lapok valótlannak minősítik ezt a hirt és rámutatnak arra, hogy ennek terjesztése csak arra szolgál, hogy Németországban kedvetlenséget idézzen elő és megnehezítse a légi egyezményhez való csatlakozást. Felvetik azt a kérdést, hogy kinek állott érdekében vajjon ennek a hírnök a terjesztése és nyíltan rámutatnak, hogy

Németország elkedvetlenítése elsősorban a szovjetnek lenne az érdeke. Csakis az ő érdeke, — írják a lapok, — hogy a megértést a nyugati hatalmak között megakadályozza

és hogy Németország elszigetelését tényleg előidézze. A szovjet ugyanis attól tart, hogy Franciaországnak választania kell hamarosan Anglia és a szovjet barátsága között.

A német álláspont

A Daily Telegraph azt írja, hogy Németország válasza nagyjában már elkészült és ebben a német kormány ki fogja jelenteni, hogy elvben hozzájárul a légügyi egyezményhez,

de hozzát teszi, hogy mindaddig, amíg Németország fegyverkezési szabadságát el nem ismerik, nincs abban a helyzetben, hogy a szerződésben kötelezettséget vállalt — amely megtámadott államot segélyben részesíthessen. A lap szerint a londoni egyezmények ügyében kiküldendő német bizottságot Göring porosz miniszterelnök fogja vezetni. Ugyancsak a Daily Telegraph jó forrásból eredő információk alapján közli azt a választ, amelyet a német kormány fog adni az angol és francia javaslatokra. A német válasz meg-

74 éves korában szavaztatta meg a német szociális biztosításról szóló törvényt, a szociális törvénykezésnek minden időkre szóló nemzetközi mintaképet.

Csak úgy kapásból akartunk néhány jólismert, részben halhatatlan nevet felidézni a legújabb idők történetéből, annak a demonstrálása érdekében, mennyire elhibázott jelszó a státusügyek vitelében való közreműködést korhatárral hozni összeköttetésbe. Hagyjuk játékon kívül ezeket a teljesen tartalom nélküli üres jelszavakat. Kísérjük szerető gonddal és mozdítsuk elő minden erőnkkel az ifjúság érvényesülését. De ha arról van szó, hogy mi képesit az állami ügyek vezetésére, itt ne szerepeljen más, mint a tudás, a képesség és a jellem — tekintet nélkül a korosztályra, amelyben ezek a tulajdonságok leginkább megtalálhatók.

állapítja, hogy Németország minden tárgyalás előfeltételül

a versaillesi békeszerződés katonai rendelkezéseinek haladéktalan eltörölését teszi meg.

Eltvben hozzájárul a német kormány a fegyvertett légi egyezményhez, de gyakorlatilag csak akkor hajlandó az egyezményben résztvenni, ha már abba a helyzetbe jutott, hogy megfelelő légi haderővel tudja támogatni a megtámadott hatalmat. Végül

Németország hajlandó visszatérni Genthe is, de kijelenti, hogy a Népszövetség intézménye reformra szorul.

Ami a közép-európai egyezményt illeti, a német kormány különböző kérdésekre akar előzőleg választ és közölni fogja, hogy addig, amíg Anglia nem csatlakozik az egyezményhez, a paktumot csak francia-olasz ügynek tekinték. Ezzel a kérdéssel kapcsolatban a német kormány azt is közölni fogja, hogy a határok ka-

tonai biztosításáról Németország mindaddig nem tárgyalhat, amíg nincsen birtokában a szükséges haderőnek, amellyel saját határait biztosíthatja.

Itt írjuk meg, hogy a moszkvai lapok közlése szerint, a szovjetunió szövetségi alkotmányát rövidesen megreformálják. Elsősorban a szovjet végrehajtó szerveiben történő választás jogának megváltoztatásáról van szó. Ezenkívül az országos politikai hivatal, az O. G. B. U.-t szövetségi belügyi bizottsággá változtatják majd át. A további rendelkezések arról fognak intézkedni, hogy felállítsák az élelmezési és külkereskedelmi népbiztosságokat is. Arról is intézkedik az új alkotmány, hogy a népbiztosi hivatalok vezetésében ezentúl az eddigi együttes megállapodás helyett, a személyes felelősség jusson érvényre. A magántulajdon fogalma véglegesen megszűnik és társadalmi tulajdon lesz az állam alapja.

Ujabb cenzura-sérelmeket tárgyaltak a Kamarában

Közel tízenhárom millió lej titokzatos sorsa — Hogyan „mélyítették” a bucuresti-mozikban a román-szovjet kulturális kapcsolatokat?

Bucurestiből jelentik: A Kamara mai ülésén Mosoiu Tiberiu a közoktatásügyi miniszterium és Boivin orvostanár között létrejött szerződés megsemmisítését kéri. Adam Ionescu bejelenti, hogy a főváros eltulajdonított 12 millió 900 ezer lejt, amelyet vándorkereskedők az olteniaiak otthonának felépítése céljából gyűjtöttek össze. Luca belügyi államtitkár szerint ezt az összeget azok használják majd fel, akik erre jogosultak. Zamfirescu a cenzurával kapcsolatban megemlíti, hogy azt minden hozzáértés nélkül gyakorolják és nem is alkalmazzák egyenlő mértékkel. Így például

három hete játsszák a fővárosban a Lát-hatatlan hadnagy című filmet, azzal a céltalattal, hogy kímélyítsék a szovjet és Románia közötti kulturális és művészi kapcsolatokat.

A film témáját Leonid Andrejev egyik novellájából merítették és az éles szatírárt tartalmaz az egyház, valamint ama intézmények ellen, amelyek államunk alapjait képezik. Urziceanu (cuzista) felszólalásában azt hangoztatja, hogy a filmcenzurázó-bizottságban a szabaddóművesek kaptak képviselést. Az említett film gúnyújsz a nemzeti és a vallásos érzelemből.

Carlan (cuzista): Már több mint egy hónapja megszavazták

a nemzeti munka védelméről szóló törvényt, de úgy látszik hogy ez a törvény csak papíron marad meg.

Sígheten például egy Dénes nevű embernek 35

Holtpontra jutottak a Skoda-szerződés ügyében folytatott tárgyalások

Bucurestiből jelentik: Beavatott politikai körökben megállapítják, hogy az új Skoda-szerződés ügyében folytatott tárgyalások holtpontra jutottak, illetve halasztást szenvednek. Löwenstein, a Skoda-művek elnöke és Fiala vezérigazgató ma este viszontautaznak Prágába. Politikai körök szerint

a tárgyalásokat a Skoda-művek túlzott anyagi követeléseivel borították fel.

A Skoda-szerződéssel kapcsolatosan a miniszterelnökség ma az alábbi hivatalos nyilatkozatot adta ki:

— A hadsereg felszerelésének magasabb érdekei képviselésében a kormány megkísérelte a Skoda-művekkel kötött szerződés revízióját, illetve megváltoztatását. Ezzel kapcsolatosan úgy a sajtóban, mint a parlamentben kü-

ezer lej a fizetése, holott nem tud románul. Mihali prefektus és Smuc képviselő tartanak ilyen tisztviselőket, akik nem beszélnek az állam nyelvét.

Luca belügyi államtitkár megállapítja, hogy Carlan állításai nem fedik a valóságot, mert az említett tisztviselők kivétel nélkül beszélnek az állam nyelvét, amit az is bizonyít, hogy mind átmentek a nyelvvizsgán.

Cuza tiltakozik a lasi cenzurahivatal eljárása ellen. Megemlíti, hogy Németországból kapott egy könyvet, amely a fajelméletet ismerteti és ezt a könyvet elkobozták. Titeanu államtitkár közli Cuzával, hogy már intézkedett az említett könyv visszaadása érdekében. Szükségesnek tartja azonban, az olyan könyvek szigorú cenzurázását, amelyek a revízióval foglalkoznak. Egyébként már intézkedett annak érdekében, hogy

a cenzurát csak olyanok gyakorolják, akik teljes garanciát szolgáltatnak arra, hogy ismerik a román érdekeket.

A képviselőház ezután a belföldi kölcson elosztásáról szóló törvényjavaslat megvitatására tér át. Mitita Constantinescu pénzügyi államtitkár a nemzeti-parasztpárt és főleg Madgearu kritikájával foglalkozik és megállapítja, hogy az említett párt „pénzügyi káoszban hagyta az országot”, a liberális-pártnak pedig most azt kell megjavítani, amit elődei elrontottak. A képviselőház elrendelte a javaslat kifüggesztését.

lomböző hirdadások kerültek nyilvánosságra a tárgyalások alapjaira vonatkozólag. Ezek a téves, vagy tendenciózus hirdadások s nyilatkozatok a tárgyalás egyes részleteiből ragadtak ki részeket és káros konfuziót teremtettek ebben a kérdésben. A kormány óvatosságra inti a közvéleményt ezen alaptalan kommentárokkal szemben. A szerződés kérdésében folytatott tárgyalások a miniszterelnök egyenes felügyelete és irányítása mellett mentek végbe és azoknak célja egyrészt az ország felfegyverkezése, másrészt pedig a belföldi fegyverkezési ipar kifejlesztése. A tárgyalások és azoknak esetleges eredményei idejében kerülnek nyilvánosságra, úgy a parlament szöszékéről, mint más módon. Amennyiben a hadfelszerelési minisztérium feltételeit a Skoda-művek nem fogadják el, úgy a szerződést teljes egészében felbontjuk.

A gyermek kincs! Apoljuk

„HÖFER”

hintóporral.

127

Az agyonlőtt Barthou szelleme beszélt a francia Akadémián

Sirontuli ünnepély a fizikus Paléologue beiktatásán

Párisból jelentik: Maurice de Broglie hercegnek, a híres fizikusnak akadémiai székfoglalója különösen érdekes körülmények között játszódott le. A herceget ugyanis Louis Barthou-nak kellett volna fogadnia az akadémián. Barthou már el is készítette a beszédet, amellyel a tudós herceget üdvözölte volna. Am közbefejt a marseille-i tragédia és Broglie herceg székfoglalóját elhalasztották.

Most mégis a halott Barthou fogadta őt. A meggyilkolt miniszter beszédét Maurice Paléologue olvasta fel.

— Az október 9-iki merénylet előtt néhány nappal, a kemény munka ellenére, amelyet a külügyminisztérium vezetése rótt rá, Louis Barthou megírta a beszédet, amellyel fogadni akarta az új tagot — mondotta bevezetőben Paléologue.

Sirontuli hang fog tetőt most önköz szólni.

És ez a hang, amely a túlvilágról jön, Barthou utolsó gondolatait adja át nekünk. Különösen egy gondolat kap erős hangsúlyt: *nemzeti egységünk nagy dogmája, történelmi dicsőségünk oszthatatlan öröksége, a francia társadalom nemcsak egybekapcsolódása, mely századok óta, mindenféle kormányzaton és kalandon keresztül az emberi társadalom egyik legtekélyesebb alakulata marad.*

Azután nagy csendben hallgatták meg az akadémikusok Barthou posztumusz beszédét.

— Ön tudós és nem engedte közel magához a politikát — így kezdődött Barthou üdvözlőbeszéde. — *Én pedig politikus vagyok, aki néha történelmi tanulmányokban kalandoztam, de akiktől nagyon távol állanak a természetudományok...*

Ezután Broglie herceg pályaválasztásáról emlékezett meg Barthou. A herceget fiatal korában politikai pályára szánták és bizonyos, hogy nagy tehetségénél és kitűnő összeköttetéseivel fogva fényes karriert csinálhatott volna. Ő azonban a csendes tudományos buvárkodást választotta.

— Ha nem is értem, de eléggé csodálom ahoz a fizikát, hogy ne tartsam rossznak ezt a választást. *A tudomány nem olyan öreg hölgy, mint az ön nagyapja mondotta, aki azt szerette volna, hogy politikus legyen. Folyton megújodik a tudomány, szakadatlanul újjáalakul és olyan művészettel ölt testet, amelyet az irodalom sem mul felül. Szeszélyes a tudomány, mosolygó és veszedelmes: csak azoknak hódol meg, akik szeretik és akik, szerelmük bizonyosságául, fiatal lendületet adnak neki.*

Az üdvözlőbeszéd felolvasása után az akadémikusok hatalmas tapssal ünnepelték a halott Barthout.

Lakatos, csiszoló, olvasztó, prés-munkások felvételnek

lakatos-áru osztályunkhoz. — Ajánlatok „Metalurgia” Bucuresti Soseana Pantelimon 194” Bucuresti IV. küldendők. 503

SGA (ATE) Tornász-táncestély

február 9-én a Fehér Kereszben, szaksztaiyainka felszerelési alapjára. 497

„Nem tűrjük magunk között a renegát magyart“

A salontai Antirevizión Liga megvetéssel utasította vissza egy áruló magyar ajánkozását

Salontaról jelentik: A salontai Antirevizión Liga nagygyűlést tartott, amelyen egyhangulag utasították vissza Kovács Béla állami liceumi tanár ama ajánkozását, hogy a liga elnökévé válasszák meg. A gyűlésre egybegyűlt románság a következő választ adta Kovács Béla ajánkozására:

— Nem tűrjük az áruló magyart közöttünk! Aki saját nemzete elárulására képes, az mások majd bennünket árul el. Belpolitikai ellenteljeinket megbecsüljük, tiszteljük, de megvetjük az árulókat és renegátokat. A magyar uralom alatt a román renegátok sorsa is a közmege-

tés volt.

Softea Cornél gimnáziumi igazgató még külön is megjegyezte:

— Maga a kommunizmus alatt nagy szerepet játszott! Maga az elvtársait is elárulta! Internálva volt, büntetett előéletű!

— Nem igaz, nem vagyok büntetett előéletű! — kiáltotta vissza Kovács.

— Hát a huszonöt bot, amit magára száltak, az kutya? — kérdezte Softea.

— Ezért még a bíróság előtt fog felelni! — kiáltotta vissza vérvörös arccal Kovács, aki ezután gyorsan elhagyta a gyűlés színhelyét.

Elitéli a nemzeti-parasztpárt elnöksége Tileának az utóbbi időben tanúsított magatartását

A párt erdélyi és bánági tagozatai kongresszust tartanak februárban — Az elnökség feltűnéstkeltő hivatalos kommunikéje

Bucurestiből jelentik: A nemzeti-parasztpárt elnöksége ma reggel hivatalos kommunikét adott ki az elmúlt éjszakai ülésen hozott határozatokról. A kommuniké beszámol arról, hogy a központi végrehajtóbizottság jóváhagyta az alapszabályok módosítását és a változásokat a legrövidebb időn belül közölni fogják az egyes megyei párttagozatokkal. Az új alapszabályokat a közeljövőben tartandó nagygyűlés elé terjesztik, addig azonban teljes mértékben érvényesek. A kongresszus megtartásának időpontját a párt állandó választmánya határozza meg. Örömmel veszi tudomásul az erdélyi nártsszervezetek elnökének ama tervét, hogy

február folyamán az erdélyi és bánági tagozatok kongresszusát hívják össze.

Ratifikálja az állandó választmány határozatait, amely szerint az egyes megyei tagozatoknál keletkezett ellentéteket a legrövidebb időn belül elintézi. A sibiumegyei tagozatnál uralkodó különleges helyzetre vonatkozólag a következőket határozza a központi választmány:

Rosszalja a tagozat elnökének, V. Tileának az utóbbi időben tanúsított magatartását és tudomásul veszi, hogy megtörténtek a szükséges intézkedések az ellentétek kiküszöbölésére és a normális helyzet visszaállítására, egyben megállapítja, hogy a megyei kongresszus határozatainak megsemmisítésével egyidejűleg,

a jelenlegi tagozati vezetőség megbízatását nemlétezőnek tekinti,

egyben pedig megsemmisíti az új vezetőség által hozott kizárási határozatokat.

Politikai körökben élénken kommentálják a kiadott kommunikét. Mihalache gyors tempóban tisztázni akarja a helyzetet és már is összehívta az állandó választmányt, hogy az új alapszabályok alapján döntsön egyes kérdésekben, többek között a Tilea és Mirto kizárására irányuló javaslatok felett.

Megható jelenetek Szántó Mihály budapesti temetésén

A művészvilág nagy részvétele kísérte utolsó útjára

Budapestről jelentik: Tegnap délután három órakor a budapesti művészvilág nagy részvétele mellett helyezték örök nyugalomra a tragikus módon elhunyt aradi származású zeneszerző, Szántó Mihály, a közkedvelt „Móni” koporsóját. A rákoskereszturi temetőben fojt le az utolsó szertartás, amely után a színpadi szerzők egyesülete nevében László Aladár, az ismert színműíró bucsuztatta Szántó Mihályt. Szenes Andor a magyar szövegírók és zeneszerzők, míg a Budapesti Színészek Szövetsége nevében Gallay Nándor mondott megható bucsuztatót. Mielőtt a koporsót átadták volna az anyaföldnek, az elhunyt jóbarátjainak nevében Latábr Kálmán sirástól elcsukló hangon néhány keresetlen szóval örökre elkészönt Szántó Mihálytól.

A temetés közben megható jelenet játszódott le. Szántó Mihály temetésével egyidőben egy postást is temettek és ennek végtisztessé-

gére kivonult a postások zenekara is. Amikor a zenekar vezetője megtudta, hogy a népszerű zeneszerzőt és karmestert kísérik utolsó útjára, zenekarával odavonult a felhantolt sir mellé és három gyászalt játszatott el. A megható jelenet alatt szem nem maradt szárazon. Nemsokkal ezután már csak egy frissen hantolt sírdomb jelezte az aradi származású Szántó Mihály végső nyugalóhelyét. A sírdomb magasan virágokkal volt borítva, mert azok a színpadi nagyságok, akik mind szerették és becsülték a nagytehetségű művészbembert, ha nem személyesen, akkor koszorúikkal tolmácsoltatták részvéteiket és fájdalmukat. A hatalmas virágerdőből is feltűnést keltett a Röck Marika által küldött koszorú, melynek szalagján a következő felírás volt látható: „Hálás szeretetem kíséri utolsó útjára a legjobb, a legtehetségesebb kísérőt”.

A budapesti sajtó nagy cikkekben számol be az aradi származású zeneszerző temetéséről. Meleg sorokban bucsuztatják el a nagytehetségű zenészbembert, aki olyan hirtelen halállal távozott az élők sorából. A temetési beszámolók részvételtjes hangjában azonban megemlítik, hogy azok a színésznők, akik ma az élők között vannak és akik különösen sokat köszönhettek az elhunyt zeneszerzőnek, nem jelentek meg a temetésen. Kiemelik Röck Marikát is, akinek a lapok szerint szintén meg kellett volna jelennie.

CORSO — MOZGO

MA

5. negyed 8 és negyed 10 órakor
Oscar Strauss látványos operettje.
Victor Janson pazar rendezése.

Egy asszony, aki tudja mit akar

A főszerepben:

Adolf Wohlbrück, Lil Dagover, Hans Junkermann, Maria Behling, Curt Wespermann,
CONSUM-tagok részére kedvezményes bérletfizetés

Sulyosan inzultáltak Flandint egy gyászünnepélyen a francia „királyrikkancsok”

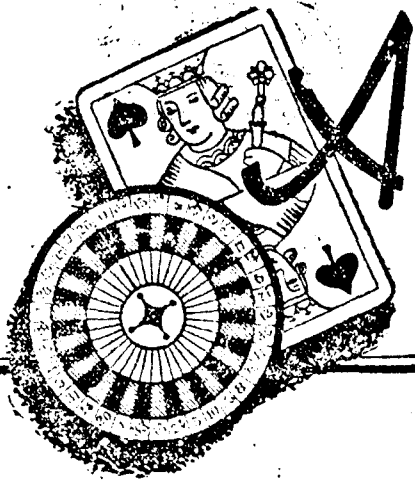
Kinos botrány a Notre-Dame-székesegyházban — Tüntetések robbantak ki Párisban —

Párisból jelentik: A Notre Dame-székesegyházban délelőtt istentiszteletet tartottak a tavalyi Concordia-téri zavargások áldozatainak lelkiüdvéért. Az istentiszteleten Flandin miniszterelnök is résztvett. Az istentisztelet alkalmával kinos jelenet játszódott le. Az Action Française egyik tagjának ugyanis a templomi áhitat közben sikerült a miniszterelnök közelébe férkőzni és amikor egészen a közelébe ért, hangosan rákiáltott Flandinra:

— Maga aljas gazember, magánk semmi keresni valója nincs itt! Takarodjék innen és azonnal menjen a gyilkosokhoz!

A templomban óriási feltűnést keltette a

botrányos jelenet és a merénlyöt kísérte el fogni, majd a rendőröknek átadni. Amikor az istentisztelet után a miniszterelnök autójába ült és a teret el akarta hagyni, az ott összegyűlt úgynevezett „királyrikkancsok” éktelen lármát csaptak és füttyhangversenyt rendeztek. Később a diákok tüntető menetben fel akartak vonulni, de a rendőrség szétoszlatta őket. A délutáni órákban is a főváros több pontján több ember gyűlt össze, hogy tüntetést rendezzenek, de a rendőrség minden esetben közbelépett és feloszlatta a csoportokat. A járőrök közül többeket, akik nem tettek eleget a rendőri felszólításoknak, előállították.

Paál Jób
RIPORT-
REGÉNYE

A láthatatlan birodalom

A sipisták birodalma (20)

Piatnik szerint nincsen két tökéletesen egyforma kártya — A hamisjátékosok válfajai — Montecarloban egy milliónál több sipistáról vezetnek nyilvántartást — A játékkaszinók »kártya«-rendőrsége — Legendák és valóság a sipisták birodalmában

(Copyright by Jób Paál.—Utánnymás tilos.)

Azt mondja nekem Piatnik Rüdolf:

— Hónapokkal ezelőtt bejön a gyárunkba egy ember. Kinézése után ügynöknek néztem. Szakadozott aktatáskát szoringatott a kezében. Engem keresett és amikor a könyvelés pultja mellett megkérdezem mit akar, szemrehányó szavakkal mondotta: „Szeretnék végre egy olyan csomag kártyát vásárolni, ami nincsen megjelölve!“ Kikértem magamnak ezt a hangot, mire az idegen azt az ajánlatot tette, üljünk le kártyázni. Három játszma után hátlapjáról megismer minden pakli kártyát! Kétkedve fogadtam az ajánlatot, de eleget tettem annak.

— Kihoztattam két csomag vadonatúj kártyacsomagot a raktárból, leültem az idegennel az iro-

A sipista a vonaton.

dában, körülöttünk foglalt helyet a személyzetem. Felbontottam az egyik csomagot. Osztottunk. „Snapszlit“ játszottunk, ezt a ma annyira népszerű szórakoztató játékot. Én az idegent figyeltem. Nem vettem észre rajta, hogy különösen nézné a kártyák hátlapját. Tudom jól, hogy a csapszék és külvárosi kávéházak sipistái körükkel „cinkelik“ meg a kártyalapokat. Nála ezt se vettem észre. Ellenben való volt az, amit bejósolt, a harmadik kiosztásnál megmondta, hogy milyen lapok vannak a kezemben. Ez az ember

kivétel nélkül, minden kártyalapot megismer a hátlapjáról.

— Miképpen volt ez lehetséges? Különös tehetsége volt hozzá. Tudjuk jól, hogy élnek a világon matematikai csodák, gyerekek, akik nyolc éves korukban, tízenöttagu számokkal tudnak szorozni és osztani és a legkomplikáltabb egyenleteket oldják meg. Vannak zsenik, akiknek emlékező-tehetsége a csodával határos, ennek az embernek a szemében rejlik az a tehetség, amely felfedez a kártya lapján olyan pontokat, foltokat, karcokat, amiket még a mikroszkop sok ezerszeresen nagyító üvegével se lehet felfedezni. Meg is magyarázta ezt nekem és nekem be kell látnom, hogy amiként nincsen két egyforma bélyeg, bankó, vagy pénzdarab, azonképpen

nincsen a világon két egyforma kártyalap sem.

— Amerikában és Angliában kliséről nyomják a kártyákat, ezek éppen ezért nem olyan tökéletesek, mint a mieink. Átütődnek, foltosak lesznek. Nálunk külön nyomunk minden színt rézről, cinkről, ofset-eljárással, vagy köről. Minden kártyát

rengetegszer vizsgálunk meg munkásaink, legtöbbször nagyítóüveggel is, ha a legkisebb hibát fedezik fel rajta, már kivonják a csomagból és akkor bejön az uccáról egy ember, azt mondja nekem, hogy kivétel nélkül minden kártyalapot megismer a hátlapjáról és nekem, akarva, nem akarva el kell ismernem, hogy igaza van...

Ezt az érdekes beszélgetést azért bocsájtottam előre, hogy ezzel is bebizonyítsam, amit a szakemberek régen tudnak:

minden hamis-kártyás született tehetség.

Tehetség rejlik az emberismeretében, a megfigyelő képességében, páratlan a kez ügyessége, hiszen különös zsenialitás kell ahhoz, hogy a sipista már hamisan keverje össze a lapokat is. És ezen a világon rengeteg ilyen „tehetséges ember“ él. Egyedül Monte Carloban egy milliónál több hamis játékost tartanak nyilván. Amikor az idegen belépőjegyért jelentkezik a kaszinó előcsarnokában, nem is sejtí, hogy azalatt a tíz perc alatt, amíg jegyét megkapja, voltaképpen „priorálják“ őt. A jelentkezési lap észrevétlenül tűnik el egy függönyvel horított ajtón és kerül abba a szobába, ahol sok kötetben vezetnek pontos nyilvántartást a gyanus és már nem is gyanus kétes elemekről. A játékkaszinók termei tele vannak detektivekkel és ha lelepleznek valahol egy sipistát, akkor huszonnégy óra alatt már ismerik az illető személyleírását a világ összes nyilvános játékkaszinói.

Mióta vannak hamiskártyások?

Amióta kártya van és amióta kártyáznak.

Már négyszáz évvel ezelőtt könyvek jelentek meg a hamis kártyáról és a hamiskártyások különleges nyelve valóságos szótárt tölt meg. Toronyay Károly, aki hatvan évvel ezelőtt könyvét írt a „kozák“-ról, akik hamisan játszották a fáraot, ferblit a pesti kávéházakban, öt osztályba sorozza a sipistákat.

Ezek az osztályok:

- I. osztály: A „Smekker, vagy Firolo“, azaz a félbecsületes ember.
- II. osztály: A „kis kozák“, vagy kártyával csalók.
- III. osztály: Az „öberkozák“, vagyis a valódi kártyacsalók.
- IV. osztály: Az „eminens kozák“, azaz a legjobb kártyacsalók és
- V. osztály: A „sipis“, vagy a három kártyával csaló játékos.

Toronyay bátyánk pontos nüanszbeli megálapításait elfogadjuk ma is, annál is inkább, mert

Ligeti kép: „Itt a vörös, ott a vörös, hol a vörös...“

érdekes könyvében először találkozunk azokkal a speciális kifejezésekkel — „dohány“: pénz, „zsuga“: kártya, „cinke“: megjelöl, „nincs egy grandom se“: nincsen pénzem, „lepedő“: százás, „kozák“: hamisjátékos — amelyek ma is szókincsei a kártyások nyelvének.

Vannak ma is „firolok“, „kis kozák“, „nagy kozák“, „eminens kozák“ és „sipisták“, belőlük áll a hamisjátékosok igazi társadalma.

A sipisták világát a legenda köde veszi körül. Ebben a ködben sok a mese. Ma már csak angyalföldi lebujokban cinkelik a kártyát. Nincsenek titkos zsebek a hamis játékosok nadrágjain. A XX. század közepétájának sipista világa már más fegyverekkel dolgozik. Igaz, hogy a jövedelme, a forgalma, de a rizikója és alapítókéje is nagyobb, mint volt abban az időben, amikor a ligetben a „hol a vörös, itt a vörös“ ismert trükkjével fosztották ki a hiszékeny embereket.

Bizonyos az, hogy vannak ma is megjelölt kártyák. De ezek megjelölése vegyi uton történik. Hónapokkal ezelőtt tartotta izgalomban a francia Rivierát az az eset, amelynek Cannes volt a színhelye. Az egyik játékos, — mindig a bankot adta — különös szemüveggel tűnt fel. Hogy ne váljék gyanussá, ezt a lilás kék szemüveget hordta éjjel és nappal. A kártyák hátlapjai úgy voltak preparálva, hogy

a jeleket csak a titokzatos szemüvegen át lehetett észrevenni.

Amikor leleplezték, a rendőrség riadtan állapította meg, hogy a kártyalapok hátlapján feltűnő jelek vannak, de ezek szabad szemmel egyáltalában nem figyelhetők meg.

A ruletnél — amely gép és nem ember — a család teljesen ki van zárva. Minden rulett asztal mellett ott áll a vízszintmérő, amely minden ven-

Igy rajzolták meg a hamiskártyát a múlt század közepének kártyakönyveiben.

dég kívánságára nyomban megállapítja, hogy száznyolcvan fokos szögben áll-e az asztal és nem hajlik-e jobb, vagy baloldalra. A mágneses vassal való operáció: mese. A kaszinókban nevetnek azokon az újságcikkekben, amelyek arról adnak hírt, hogy Zographos, a milliárdos görög, Páris titkos rulett-klubjainak korlátlan ura vasdarabokat foglal a rulett golyójába és mágnesdarabokkal irányítja ezeket a vasdarabokat. Ha ezt megtenné: az első fél órában rájönne és mindenki a kiválasztott számra rakná a pénzt. Zographos ez esetben biztosan elvérezné, míg rendes játék mellett csak nyerhet, mert hiszen a rulett feltétlenül üzlet a bankadó számára.

A bank már azért se csallhat, mert hiszen ez esetben ki lenne téve az alkalmazottak állandó zsarolásának. Ez pedig többbe kerülne, mint a nyereség, amit mehanikus uton nem lehet előre biztosítani.

De azért a nagy játékkaszinóknak is megvannak a maguk sipistái.

A kaszinók elegáns termeiben hemzsegnek a kétes elemek. Ezek egy része „csallhatatlan szisztémákat“ árul, másik része zsebtolvaj, — Monte Carloban még évekkal ezelőtt is hatalmas tábla figyelmeztette az embereket arra, hogy: **ITT LOPNAK!** — tulnyomó nagy része pedig a legraffináltabb módon a bankot akarja megkárosítani.

Ezek az emberek azonban nem dolgoznak rendszerrel.

Rendszer a sipisták birodalmában nincs. Itt csak „specialisták“ vannak...

Tragikomikus bonyodalmak egy Aradon elhunyt bánsági asszony halála körül

Görögkeleti lelkész szentelte be a holttestét, — de még a temetés előtt kiderült, hogy zsidó vallású volt a megboldogult

Csaknem páratlanul álló történet foglalkoztatja az aradvárosi anyakönyvi hatóságot. A történet várható kifejlése tulajdonképpen még ki sem alakult, de jellemző, hogy a tragikomikus ötletek szerzője maga az élet.

Néhány héttel ezelőtt történt, hogy az aradmegyei közpórházban egy nagybeteg fiatal asszony jelentkezett felvételre. A magával hozott irások tanúbizonysága szerint a nagybeteg nő, özvegy *Zsikita* Cecilia a bánsági Chisindia községből érkezett Aradra, ahol szegényjogon kérte felvételét. A kitűnő közegészségügyi intézmény megfelelő osztályára természetesen fel is vették a nagybeteg asszonyt, bár nem lehetett kétséges, hogy betegsége olyan természetű, amely kevés reményt nyújt a gyógyulásra. Pár heti kezelés után a nagybeteg asszony valóban meg is halt és a kórházi adminisztrációban átvizsgálva a nála talált okmányokat, melyek főleg elhunyt férje nevére szóltak, megtették a szokásos előkészületeket az eltemetetésére. A temetési engedély birtokában február hó 4-én be is szentelték *Zsikita* Cecilia földi maradványait a görögkeleti vallás szertartásai szerint, a halálesetet pedig szokás szerint bevezették az aradvárosi anyakönyvvezetés halálozási nyilvántartásába is: „*Cecilia Zsikita, viduva, nasc. comuna Chisindia, jud. Timis, orthodoxa, murit la 4. II. a. c.*”

A bánsági szegény özvegyasszony haláláról hivatalos értesítés ment községébe is, ahová tartozott. Ennek a hivatalos értesítésnek nyomán aztán ma délelőtt furcsa meglepetésben volt része az aradvárosi anyakönyvi hivatalnak. Két chisindiai lakos jelentkezett ugyanis a hivatalban és tiltakozásukat jelentették be az ellen, hogy özvegy *Zsikita* Cecília a görögkeleti vallás hagyományai szerint akariák Aradon örök nyugalomra helyezni, holott *orthodox zsidó volt szegény*. A bejelentés nyomán továbbá azt is megállapították, hogy csupán a férje volt görögkeleti hitvallású ember: az özvegy mindvégig hitű zsidó maradt s így tulajdonképpen egyházilag csakis rabbi temetheti el a beszentelés ellenére is.

A városi anyakönyvi hivatalban hosszabb tanácskozás folyt le arról, hogy miként lehetne a történeteket korrigálni és a nyugtalanító chisindiai rokonságot megnyugtatni. Végül is úgy döntöttek, hogy a közpórház adminisztrációs osztályához intéznek írtat az elhunyt asszony adatainak helyesbítése érdekében. Amennyiben a kórházi adminisztrációtól megérkezik a helyesbítés az anyakönyvi hivatalhoz, úgy mi akadály is lehet annak, hogy az elhunyt anyakönyvének megfelelő rovatában az ott szereplő görögkeleti megjelölést *orthodox izraelitává* változtassák át és az izraelita ritus szerint helyezék örök nyugalomra az elhunyt asszony földi maradványait.

Kommunisták botránya az angol alsóházban

Sulyosan megsérlette az angol királyi családot egy szélsőséges képviselő — Megakadályozták a kommunista zavargók tüntetését —

Londonból jelentik: Mc. Gower, a botrányairól hírhedt volt szélsőbaloldali képviselő, tegnap új, hatalmas botrányt rendezett az alsóházban. Az ülés folyamán az inparlamentáris kifejezések özönével illette a kormányt, amikor a munkanélküli segélyek reformjáról folyt a vita. A királyi család cívillistájáról szóló javaslat tárgyalása során, a királyi családra célozva, ezeket mondotta: — Ezek az élősdiak a szegények által teremtetett vagyonból élőködnek.

A kijelentés nyomán óriási botrány tört ki és az elnök csak nagy nehezen tudta helyreállítani a rendet. Gowernt kizárták három ülésből.

A Mc. Gower által az alsóházban előidézett incidensnek folytatása is lett, amennyiben a képviselőház nagy többsége tiltakozott Mc. Gower inparlamentáris kifejezése ellen és sulyos rendszabályok életbeléptetését kívánta, hogy ez a jövőben meg ne ismétlődjék. Később, miközben Mc. Gowernt támadták, mintegy 30 főnyi csapat megkísérelte a parlament tanácskozótermébe való benyomulást, hogy szimpátia-tüntetés rendezzen a képviselő mellett. A teremőrök a benyomulni akarókat visszazorították, közben azonban a tömeg fenyegető kifejezést használt a kormánnyal szemben és éltette a kommunizmust.

Izzadni — izzadni
izzadni

ez a legfontosabb minden náthalásznál (grippánál), tehát — már a betegség első jeleinél — szedjen azonnal aszpirin-tablettákat. Ne feledjen el orvostól is tanácsot kérni!

ASPIRIN

minden tablettán rajta van a Bayer-kereszt

Letartóztatták egy timisoarai vendéglő tulajdonosnőjét egy másfél év előtti aradi szőnyegcsempészes vádlottjaként

Főlmillió lejes bírság — hét perzsaszőnyegért. — Rejtélyek egy csempészesi ügyben. — Megerősítették a vendéglőtulajdonosnő vizsgálati fogságát

Kedden az aradi ügyészre szállították Vancos Julianna vendéglő-tulajdonosnőt, aki a szomszédos Timisoara egyik nagy éttermének tulajdonosa és akit a hatóságok szőnyegcsempészéssel vádolnak. Az érdekes ügy még 1933. nyarára húzódik vissza, amikor Arad közelében a hatósági közegek egy kocsi találtak, amelyen hét értékes perzsaszőnyeg volt. A kocsin lévő Gémes Józsefet és feleségét letartóztatták, miután az a gyamu merült fel, hogy a szőnyegek csempészetton kerültek az országba. Mindketten kijelentették, hogy Vancos Julianna nevű asszonytól kaptak megbízást arra, hogy a szőnyeget Timisoara vigyék. Az ügyben megindult a vizsgálat, amelynek folyamán a vámhatóságok kétségtelen bizonyítékok birtokába jutottak, hogy

a szőnyeget tiltott módon hozták be az országba.

Néhány nap múlva érdekes fordulat állott be az ügyben, amennyiben egy Cristea Antonia nevű timisoarai nő jelentkezett, aki magának vallotta a szőnyeget és kijelentette, hogy azokat nem sokkal előbb tőle lopták el. Tulajdonjogát azonban nem tudta megfelelő módon bizonyítani és így csempészes címen indult meg az eljárás az ügy összes résztvevői ellen.

Az aradi vámhatóságok fél millió lejes

bírságot állapítottak meg a hét szőnyeg után és kötelezték Gémes Józsefet, feleségét, valamint Vancos Juliannát a bírság megfizetésére. A vádlottak közül csupán Gémes és felesége maradtak vizsgálati fogságban. A kirótt vámbírságot a pénzügyminisztérium is jóváhagyta és a csempészesi ügy összes iratai az aradi törvényszékhez kerültek a bünpör lefolytatása céljából. Kedden váratlan fordulat történt az ügyben, az aradi hatóságok elhatározták az ügy harmadik szereplője: Vancos Julianna timisoarai vendéglősnő letartóztatását és megkeresést intéztek a timisoarai hatóságokhoz, amelyek nyomban letartóztatják a vendéglősnőt és Aradra kísérték. Ma délelőtt a vizsgálóbíró kihirdette előtte a vizsgálati fogságba helyezésről szóló döntést, amelyet Vancos Julianna védője, dr. Puticiu Liviu utján megfellebbezett az aradi törvényszék vádtanácsához. Ma délelőtt tárgyalta az ügyet a vádtanács. Puticiu dr. védelem szabadlábrahelyezését kérte, azzal az indoklással, hogy bejelentett lakhellyel rendelkezik, vendéglője van és nem kell tartani szökésétől. A törvényszék azonban éppen az ellenkező álláspontra helyezkedett és jóváhagyta a vizsgálati fogságot. A döntés ellen a védő fellebbezést jelentett be a timisoarai táblához. Ugyanez a ma hosszabbították meg Gémes és feleségének vizsgálati fogságát, ami ellen viszont a házaspár védője: dr. Perényi Emil jelentett be fellebbezést. Így a csempészesi ügy egész komplexuma néhány nap múlva a timisoarai tábla elé kerül.

CENTRAL: PREMIER!
5, 7 $\frac{1}{2}$, és 9 $\frac{1}{2}$ óraker.

Megmozdul a világ!...

Egy évszázad szerelmi regénye.
MADELEINE CARROLL FRANCHOT TONE
(A „Kém voltam” csodaszépséggel női főszereplője)

SELECT: Közkívánatra mára prolongálva
5, 7 $\frac{1}{2}$, és 9 $\frac{1}{2}$ óraker
GAAL FRANCISKA vigjáték-szágere

„Péter”

Jön: Nem pénzért tettem...

Nagyszabású örkö'esköp.

Nancy Carroll és John Boles a vezetőszerepe

Önként jelentkezett az adópénztárnok gyilkosa

Targu-muresi tudósítónk jelent: Érdekes fordulat állott ma be a Tecne községben elkövetett gyilkosság ügyében. Két évvel ezelőtt történt, hogy a mures megyei Teche községben meggyilkolták Coman János adópénztárnokot, akitől 606.000 lej raboltak el. A vizsgálat azonnal megindult, a tett elkövetésével többeket gyanúsítottak, de a gyilkost nem sikerült elfogni. Nemrégiben történt, hogy Gáspár Ferenc, az aiudi fegyház egyik rabja, a 14 évi fegyházra ítélt autós-bandita, aki a Discom tisztviselői ellen Turdán gyilkos támadást követett el — jelentkezett a fegyház igazgatója előtt és

kijelentette, hogy a techei gyilkosságnak ő a tettese.

Gáspár elmondta, hogy két évvel ezelőtt megszökött a fegyházból és két hétig szabad volt. Ez alatt követte el a hírhedt Gallovich Aranka segítségével a techei gyilkosságot. Gallovich Aranka Pop volt satumarei komiszár felesége, már több bűnügyben szerepelt, de mindannyiszor sikerült ártatlanságát igazolnia. Gáspár vallomása alapján Satu-Maren letartóztatták Gallovich Arankát és Targu-Muresre szállították. Itt szembesítették Gáspárral. Az asszony azonban mind végig tagadott. Újból több egyént letartóztattak, ezeket is kihallgatták, de megfelelő bizonyítékokat nem sikerült találni és ezért a targumuresi vizsgálóbíró ma — két hónapi vizsgálati fogság után — Gallovich Arankát és a többi letartóztatottakat szabadlábra helyezte.

FILM KÖZLÖNY

Egy asszony, aki tudja mit akar (Bemutató a Corso-moziban).

Sokan ismerik az „Egy asszony, aki tudja mit akar” című regényt, sokan Fedák világhíres szerepét. Azt hittük, hogy egyenesen Fedákra írták a regényt, a darabot, a filmet mindent... Most láttuk, hogy még van egy nő, akinek Fedákhoz hasonló áldott tehetsége van. Ez a nő: Lil Dagover. Örök fiatal a ragyogó filmdiva, aki káprázatos toaletteljeivel, pompás megjelenésével, számos fiatal filmcsillagot felejtett. Lil Dagover uralja a képet az ő ellenállhatatlan temperamentumával és olyan szép, mint akkor, amikor a néma filmek koronázatlan királynője volt. Partnerei, néhányat kivéve, nem teljességgel ütnek meg az ő mértékét, de így is mind a német filmjátszás kiválóságai közé tartoznak. Elsősorban a legrokonszenvesebb ifjut kell megemlíteni: Adolf Wohlbrücköt, aki mint minden filmjében, férfias és tökéletes bonviván. Nagyon tetszett Anton Edthofer, aki a férjét játsza. Sok dicsőretet érdemel Oscar Straus fülbemászó muzsikájáért, kevesebbet Victor Janson a rendezésért. A közönség tudja mit akar: tehát az „Az asszony, aki tudja mit akar” film tetszeni fog.

A halál vakációja

(Sajtóbemutató az Uránia-moziban)

10.000 dollár egy filmtémaért — de megéri. Tízezer dollárt kapott egy fiatal orvostanhallgató, aki egy amerikai filmgyár pályázatán a „Halál vakációja” című szcenáriumával első díjat nyerte. Hogy mennyire jó választott a zsűri, mi sem bizonyítja jobban, minthogy a film hetek óta fut a világvárosokban, változatlanul nagy siker mellett. A téma rendkívül érdekes: a Halál kimenőt kap. Három napig tart a vakáció és a halál egy kastélyban teszi tiszteletét. Itt kéri meg a ház gazdáját, hogy lássa vendégül. Három napig frakkos, egyenruhás ur a Halál és ez alatt a három nap alatt emberáldozat nélkül végződnek szerencsétlenségek, hajókatasztrófák, öngyilkosságok, autóbalesetek. A Halál szórakozik, de a szórakozásnak rossz vége lesz, mert „halálosan” beleszeret egy leányon keresztül az életbe. Jó a kép, jó a rendezés, Frederich March, a Halál — pompás. Evelyn Venable gyönyörű és Kent Taylor férfias.

Szerkesztői üzenet

Lilith. A tudományos irodalom szerint a Lilith szó már a bibliában is előfordul (Ézsau 34, 14). Magyarazata egyes mondák keletkezésére adott alkalmat. Egy, a talmudi korszakból származó zsidó monda szerint Ádám és Lilith párosodásából származtak a rossz szellemek. Nagy szerepet játszik Lilith a későbbi kabbalának demonológiájában. Anatole France egyik novellájában foglalkozik vele és ebben úgy ír róla, mint aki már Éva előtt élt.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Háromhónapos késéssel büntetés nélkül is benyújthatók a kereskedelmi és ipari cégek alkalmazottjairól szóló kimutatások

A Gyáriparosok Országos Szövetségének nagyfonlosságu adatokat tartalmazó körlevele

Mint ismeretes, a Monitorul Oficial ez év január 31-iki 26. számában közzétett, a nemzeti ipar védelméről szóló törvény végrehajtási utasítása alapján a kereskedelmi minisztérium egy hittel ezelőtt szigorú rendeletet bocsájított ki, amelyben a fenti törvény 7. paragrafjára való hivatkozással köteleességüké tette az összes ipari, kereskedelmi vállalatoknak és még a kisebb cégeknek is, hogy ez év február 1-ig nyomtatott kérdőíveken jelentsek be alkalmazottjaikat a minisztérium kereskedelmi vezérigazgatóságának. A kérdőíveken pontosan feltüntetendők az alkalmazott összes személyi adatai, származásuk megjelölésével együtt.

Mivel a rendelet megjelenése és beküldésének határideje között csak néhány napi idő volt, természetesen sokezeren képtelenek voltak pontosan eleget tenni a bejelentési kötelezettségnek.

A Gyáriparosok Országos Szövetsége (UGIR) elnöksége most az alábbi igen fontos tartalmú körlevelet küldte az UGIR tagjaihoz, akiket felvilágosít arról, hogy a nemzeti munkáról szóló törvény 8. szakasza büntetés nélkül megengedi a kérdőívek benyújtásának három hónappal való meghosszabbítását.

A nagy feltűnést keltő körlevél a következőket tartalmazza:

A törvény 7. paragrafusa szerinti kérdőíveket mindig az év végén, de legkésőbb a következő év (tehát most 1935. év) február 1-ig kell benyújtani. Tekintetbe véve, hogy a kereskedelmi minisztérium későn adta ki a kérdőívek benyújtásáról szóló rendeletet, a Gyár-

iparosok Országos Szövetsége a táblázatok benyújtásának elhalasztását kérte és a minisztériumban szóbelileg február 10-ig adtak arra haladékat. A minisztériumi felsőbb hivatalok azonban visszavonták ezt a kijelentést és rágázkodtak a február elsejei benyújtáshoz. Ennek elmulasztása esetén a törvény 8. szakasza szerint az alábbi büntetések szabhatók ki: a) „A minisztérium figyelmezteti a késedelmeskedő céget, hogy három hónap alatt alkalmazkodjon a törvényhez. b) Pénzbüntetés szabható ki, amely azonban nem lehet nagyobb, mint a késedelmes vállalat tőkéjének 3 százaléka. c) Az állami kedvezmények megvonása a vállalatától. d) Kizárás a közszállításokból. e) A vállalat működésének legteljebb hat hónapra való felfüggesztése. f) A vállalat teljes megszüntetése.”

Az UGIR tehát a törvény 8. szakaszának a) pontjából megállapítja, hogy a kérdőívek késedelmes benyújtása miatt a legelső esetben a hatóság csak arra figyelmeztetheti a mulasztást elkövető céget, hogy, büntetés nélkül, három hónap alatt köteles alkalmazkodni a törvényhez. Ebből önként következik, hogy 1935. április 30-ig büntetés nélkül nyújthatók be az alkalmazottokról szóló kérdőívek.

A körlevél végül megállapítja, hogy a január 31-én megjelent végrehajtási utasítást követő 30 napon belül a nagyvezérkarnak joga van egyéni táblázatot összeállítani arról, hogy nemzetvédelmi szempontból milyen vállalatoknál jogosult a kereskedelmi és ipariügyi minisztérium a tisztviselők végleges beosztásáról, inkadrálásáról szóló ellenőrzést gyakorolni.

A nagy havazás, az eső és a fagy hatása a vetésekre

Erdélyben az őszi buzavetés jelentéktelen károkat szenvedett — Az északi vidékeken a víz előntötte a földet

Mint Bucurestiből jelentik, a földművelésiügyi minisztérium az ország különböző részeiből beérkezett információk alapján a mezőgazdaság állapotáról az alábbi helyzetképet adta ki: Az utóbbi hetekben országszerte nagy mértékben kaptak nedvességet az őszi vetések. Mindenfelé bőségesen havazott és kiadós esők is voltak. Néhány nap óta van csak éjjeli fagy, nappal pedig olyan langyos a hőmérséklet, hogy megindult az olvadás. Románia északi részében, különösen Moldovában a földeket előntötte az olvadásból származó víz, ezek azonban mostanig csak jelentéktelen károkat okoztak. Az őszi buzavetés a januári fagy miatt csak 5—15 százalék kárt szenvedett. Ez Bucovinában, Moldovában, Dobrogeában, Basarábiában mutatkozik leginkább, míg Erdélyben, Olteniában és Muntenia nyugati részén az őszi búzában okozott károk jelentéktelenek. Az őszi ár-

= A MINISZTERTANÁCS ELALLT A PETROLEUM MONOPOLIZÁLÁSATÓL. Mint Bucurestiből jelentik, a minisztertanács végleg lemondott a petroleum belföldi forgalombahozatalának monopol tervéről, amelyet tulajdonképpen Slavescu pénzügyminiszter akart megvalósítani az állami jövedelmek szaporítása érdekében.

= Még nyolcvan italmérés engedélyt nem cseréltek be Aradon és Aradmegyében. Mint ismeretes, a monopol igazgatósága még tavaly elrendelte az italmérési engedélyeknek újakkal való cserélését. Az aradi pénzügyigazgatóság második emeletén (a 22. sz. szobában) működő szeszmonopol hivatal lapunk utján hívta fel azt a 80 italmérőt, akik még most sem jelentkeztek új engedélyükért, hogy sürgősen fizessék ki évi illetéküket (taxa scadente), mert enélkül nem folytathatják italmérésüket és nem kaphatják meg az új engedélyt.

pában már jelentékenyebb károk észlelhetők. A repce egyes vármegyékben 50 százalékos kárt szenvedett, tehát a fele elpusztult.

A minisztériumi jelentés második része foglalkozik az 1934. évi termés pontos kimutatásával úgy mennyiségileg, mint érték szerint. A hivatalos termés-statisztika ezeket tartalmazza: 208.345 vagon buza, 21.103 vagon rozs, 87.132 vagon árpa, 56.333 vagon zab és 480 ezer vagon kukorica termelt. Mindezeknek összértéke 23 milliárd 300 millió leinek felel meg. Fazzel szemben az 1933. évi termés értéke 23 milliárd 440 millió lej, tehát csak 140 millió lejjel több, mint az 1934. esztendei termésé, pedig ez utóbbi sokkal gyengébb volt, mint az 1933. évi termés. 1934-ben azonban már az árak jóval felülmúlták az előző esztendei árakat és ez az oka annak, hogy kisebb terméseredmény mellett is csaknem egyenlő az összérték.

= A múlt évi külföldi behozatal hatvan százaléka importálható 1935-ben. Mint Bucurestiből jelentik, az országos kontingens-bizottság most döntött az 1935. első évnegvedére szóló kontingensről és elvileg kimondta, hogy az nem lehet nagyobb, mint az 1934. évi behozatali kvóta 60 százaléka, hanem ugyancsak az első évnegvedre szóló részre. Tehát az új kontingensnél a múlt évnek 60 százalékat veszik alapul. A múlt évben be nem hozott áruk importja fölött a kontingens-bizottság reklamási hivatala fog dönteni és ugyancsak az állapítja meg az új cégek import-igényeit is. A gép-és gépkatrészek behozatala fölött a legfőbb behozatali bizottság dönt. A lejárt kontingens-engedélyeket csak úgy hosszabbítják meg, ha az azokon szereplő áruk a határidő lejárt előtt futottak be a vámhivatalhoz, vagy legfeljebb 15 nappal később el. A meghosszabbítás időtartama nem lehet több mint 15 nap.

